MAYSES FAR KINDER

Avrom Kahan

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

רעדאקטאָר — ב. סטעפּאנסקי.
טעכנישער רעדאקטאָר — ג. פּריצקער.
קאָרעקטאָר — ע. מעלניקאָווא.

פּאפּיר 108×72—1/16—50 קג. 1 3/4 דרוק־
בויגנ. 1,09 דיסקאָנט־אויטאָר־בויגנ. טיראזש
150 + 1200 עקז. פארלאג נומ. 127.
9־טע פּאָליגראפישע פאבריק גופּקפּ. קיִעוו,
רויטער פּלאַץ 2a. באשט. 1024. באפולמ.
פונ הויפּטליט נומ. 2789. אָפּגעגעבנ אינ
זאצ 8/IV — 1939. אונטערגעשריבנ צומ
דרוק 13/VI — 1939.

אינהאלט

דער שמיד און זײַנ צייכנ 3

דאָס בעסטע היטל 9

אריק און זײַנ הינטל שאריק 18

װוּ איז שאַריק, װוּ ז'דאָס הינטל ?
ס'איז נאָך פלינקער פון א װינטל
איבער בערגל, װי א שאָטן,
מיט פאַרכאַפטן קורצן אָטעם

דורכן װעלדל דורכגעקראָכן
צװישן זומפּן, צװישן מאָכן,

װוּ די קלוגע קאָמאַנדירן
בעסטע, שטאַרקע טײלן פירן.
פירן זײ אין װײַטן קריג,
פירן זײ צום גרױסן זיג.

מ'האָט דאָס הינטל גלײַך דערקענט
װײַל דאָס הינטל האָט באַקענטע,
ס'האָט געלאַשטשעט זיך, געלעקט
און געדרײט מיט קורצן עק.

און אין גוט באַקאַנטן װעג
זײַנען רױטע באַלד אװעק.
און דאָס שטעטעלע צוריק
אָפּגעװוּנען אינעם קריג.

ליבע קינדער, ליבע לײענער,
שטעלט זיך פאָר אלײן, אלײן נאָר,
װאָס ס'איז װײַטער דאָרט געשען,
װען דאָס ייִנגל האָט דערזען
אונדזער מעכטיקע אַרמײ.

װאָס פון סוינע איז געבליבן,
איז שוין לאַנג, ביז מיר, באַשריבן
אין דעם בוך פון בירגערקריג

אריק שפּאַנט און שפּאַנט און הינקט,
צו דעם הינטל ווינקט ער, ווינקט.
זאָל עס אײַלן, ס'ווייסט אליין,
ווו די רויטע טיילן שטייען.

זאָל עס לויפן דורכן טײַך,
און אהער זיי ברענגען גלײַך.
ס'איז דאָס הינטל גלײַך אוועק
מיטן גוט באַקאַנטן וועג.

אריק איז שוין איצט אין וואַלד:
„אָט אהינצו, אָט דאָרט באַלד,
אָט אהינצו, אָט אהערצו,
עפּעס דאַכט זיך, עפּעס הערט זיך.

דאָרטן הינטן רײַטן רײַטער,
דאָרטן אויבן ברענט א שײַטער".
און ער פירט זיי אזוי לאַנג,
ביז דער טאָג האָט שוין געצאַנקט.

די דעניקינצעס זיי שרײַען
און זיי שטורכען אים אין זײַט:
„אײַ, דו אויסוואורף, ווו איז פײַער?
צו די רויטע איז נאָך ווײַט?"

— „זוכט אָט דאָרטן צווישן מאָכן,
אָט אהערצו, רירט זיך, רירט".
— ווו־זשע זײַנען מיר פאַרקראָכן?

ער וויל וויסנ אונ ער שרײַט,
צי די רויטע זײַנענ ווײַט,
ער דארפ וויסנ, ער מוז וויסנ,
ער וואָלט זיי דאָ גלײַכ צעריסנ.

האָט דער גענעראל געהייסנ
אונדזער ייִנגל געבנ שמיץ.
שמײַסט מענ אימ מיט ריטער הייסע,
מיט די ציינ דאָס ייִנגל קריצט.

אונ דאָס ייִנגל ליגט אונ לײַדט,
אונדזער ייִנגל ליגט אונ שווײַגט.

נעמט דער גענעראל דאָס הינטל
בא אנ אויער, בא א פיסל
אונ ער הייסט דאָס קליינע הינטל
טייקעפ אפנ אָרט צעשיסנ.

„ווארט נאָר״! — רופט זיכ אָנ דאָס יי
קאמ ער רירט נאָר מיטנ צינגל.

„איכ וועל ווײַזנ אײַכ אונ פירנ
צו די רויטע קאָמאנדירנ.
איכ וועל ווײַזנ אײַכ דאָס אָרט —
לאָזט אונדז אָפ, — אפ ערנוואָרט״...

האָט מענ אריקנ געטריבנ
אונ געהייסנ גיינ פאָרויס.
ס׳איז דאָס הינטל ניט געבליבנ,

זוכן שיקערע אָפּיצערן,
גישטערן, ווו נאָר איר ווילט.
האָבן זיי דערהערט, די הערן,
ווי א הינטל עפּעס בילט.

זעען זיי: סע איַלט א ייִנגל,
און נאָך אים א הינטל לויפט.
איבער פּלויטן טוט ער שפּרינגען
צו דעם טײַכל דורכן הויף.

האָט מען גלײַך ארומגערינגלט
אונדזער פּאָרל מיט א וואך.
און דאָס הינטל און דאָס ייִנגל
צו דעם גענעראל געבראכט.

לאנגע וואָנצעס, גרויסער אויער
און א רויטע ברייטע נאָז,
ניט קיין מויל — א גאנצער טויער,
ניט קיין האָר, נאָר געלע גראָז.

אפן אקסל עפּאָלעטן,
בא דער זײַט א שווערע שווערד,
עפּעס מאָדנע שטיוועלעטן
פון די קניִעס ביז דער ערד.

קוקט דאָס ייִנגל, קוקט דאָס הינטל,
אָפּיצערן שטיי'ן פונהינטן.
און סע שרײַט דער גענעראל,
פול מיט קאס און פול מיט גאל:

און זיי קוקן נאָך די רויטע,
און זיי בענקען שוין נאָך זיי.
אויגן שיינע, קלאָר און לויטער
שפּירן, קוקן נאָך דער ריי.

ס'גייען רויטע שטאָלץ אנטקעגן
די דעניקינצעס אין שלאכט.
און די גאנצע, גאנצע געגנט
איז אצינדערט אפ דער וואכ.

בענק ניט, שאריק, בענק ניט, יינגל!
ס'וועט די ערד מיט זיגן קלינגען,
און זיך אומקערן צוריק
וועלן רויטע פונעם קריג.

ס'האָט אין שטעטעלע געטראָפן —
ס'איז דער סוינע אָנגעלאָפן
און געראבעוועט, געטויט,
און געלאָזט אָן זאלץ, אָן ברויט.

שפּאנט אין געסעלעך אין קליינע
גענעראל — ער שפּאנט און קוועלט,
ער באגעגנט דאָרטן קיינעם,
גלייך געשטאָרבן איז די וועלט.

ווערט אין קאס און רויט ווי צונטער
דער „גערימטער" גענעראל,
ער וועט שינדן, ער וועט צינדן,
בלוט וועט גיסן ווי א קוואל.

נאָכן ייִנגל לויפט א הינטל
מיט א שווארצן קורצן עק.
נאָכן הינטל לויפט א ווינטל,
לויפט עס איבער זיי דעם וועג.

אָט דאָס ייִנגל רופט מען אריק,
קליין איז ער, נאָר זייער קלוג.
און זייַן הינטל רופט מען שאריק,
עס פארשטייט שוין אויך גענוג.

לערנט ער דאָס הינטל סייכל,
לערנט שפּרינגען דורכן פּלויט.
ווייסט דאָס הינטל גוט דעם צייכן,
וואָס איז ווייַס און וואָס איז רויט.

ווען עס האָבן רויטארמייער
אינעם שטעטעלע מארשירט,
האָט דאָס ייִנגעלע אינצווייען
מיט זייַן הינטעלע שפּאצירט.

קלייַבט מען זיך צונויפ א בינטל
און מע ווילט זיך, מע שפּאסט,
מיט דעם ייִנגל און דעם הינטל
איז געווען פול די גאס.

מונטער־פרייליכע ארמייער
זייַנען גיך אוועק אינ שלאכט.
אריק מיט דעם הינטל שטייען
בלייבן אומעטיק באם שליאכ.

אריק אונ זײַנ הינטל שא

בּא א טײַכל, בּא א קלײנעמ
קניִענ ווערבּעס אינ דער קיל.
אונ עס דאכט זיכ, אז זײ װײנענ,
אז זײ קלאָגנ אינדערשטיל.

צו דעמ טײַכל זעט מענ לויפנ
אָפּט א ייִנגעלע אפּ גיכ,
איבּער פּלויטנ, איבּער הויפנ

גייט ארויס דער קירזשנער ניסנ
צו דער זונ, וואָס העלט אונ קוועלט,
ס׳וויל דער קירזשנער אויך געניסנ
פונ דער גרויסער שיינער וועלט.

זעט ער: פונעמ וואלד דעמ ווײַטנ
פאָרנ הויכע, שלאנקע רײַטער,
מיט א שווערד בא לינקער זײַט
אפ א פערד זײַנ זיאמע רײַט.

זיאמע קריכט אראָפּ פונ זאָטל,
כאפּט ארומ דעמ טאטנ צארט.
אכ, ווי שיינ ער איז, געראָטנ,
רויטארמייעריש אונ שטארק.

אפנ קאָפּ בא אימ א שיינע
א בודיאָנאָווקע זיכ זיצט,
אונ דעמ קירזשנער קלעמט אפ וויינענ,
יענעמ הוט — אינ דר׳ערד א שמיצ.

אונ דער זונ — ער לאכט: „געענדיקט,
טרײַב פונ זיכ דעמ אומעט, טרײַב.
די בודיאָנאָווקע אפ שטענדיק
אפ דער גאנצער וועלט פארבלײַבט“.

ווידער רוישט דער שליאַך און ציטערט,
ציטערט אויך דעם קירזשנערס טיר.
אוי, ס'איז שלעכט און, אוי, סאיז ביטער,
וואָס־זשע טוט זיך הינטער איר:

עמעץ ברעכט זי, ברעכט דאָס פענצטער:
„האָסט ניט עפּענעץ געוואָלט?"
א דעניקינישער עלטסטער,
עפּאָלעטן, ווי פון גאָלד.

קרעכצט דער קירזשנער: „ווי מיר, ווי מיר"
„שטיל זאָל זײַן, כאָליערע דו,
נעם א נאָדל, נעם און ביי מיר,
נעם א מאָס און מעסט מיר צו".

אפן הימל פינקלען שטערן,
און דער עלטסטער איז שוין ווײַט.
ניסן האלט אין איבערקערן
יענעם הוט אפ לינקער זײַט.

ווערט א דאשעק בא דעם היטל,
און א דענעק מיט א קאַנט, —
ניט קיין היטל, נאָר א ביטל
ציטערט אינעם קירזשנערס האַנט.

זיצט און נייט און זיצט און וואַרט
נאָך א טאָג און נאָך א נאַכט,
נאָך א שאָ און נאָך א שאָ —
דער דעניקינעץ נישטאָ.

און זײַן קאָפּ איז הויל און נאַקעט.
עפּעס שרײַט ער „יאָ" און „נײַן",
און ער מעקעט, און ער קראַקעט,
אַז אַ הוט זאָל גלײַך אים זײַן.

איצטער איז דער דײַטש פאַרנומען,
ער מוז אײַלן, ער דאַרף גײן.
שפּעטער, שפּעטער וועט ער קומען,
זאָל אַ הוט אַ גרייטע שטײן.

און דעם הוט אַף אופּצוניייען
מיט אַ שײנעם בלויען קאַנט
נעמט דעם יאָלעם איבערדרייען
אונדזער קירזשנער אין דער האַנט.

שטעלט ער אויף אַ הויכן דענעק,
צוגעפּוצט און צוגעגלאַנצט,
ניט קיין הוט — נאָר אַ וואַרעניק —
נעם און גיי מיט אים אַ טאַנץ.

זיצט און קלאַפּט און שטעפּט און פּר
ס'איז אַוועק שוין אַ מעסלעס, —
ניט קיין דײַטש מיט „יאָ" און „נײַן",
קיינער קומט גאָר ניט אַרײַן.

איז פאַרבליבן אויך דאָס היטל,
און דער מײַסטער וואַרט און וואַרט.
פון די ביימער נעמט זיך שיטן
בלאַט און צווײַג, וואָס ווערט פאַרדאַ

„דו, אזעלכער, מאַכ אָנ לעכער
א פּאַפּאַכע שנעל און גיכ,
מיט א טשיפּעק, ווי א בּעכער,
בּיזנ גאַרטל, בּיז די שיכ".

אפ צו מאַכנ א פּאַפּאַכע
דאַרפ מענ האָבנ גוטנ צײַג.
אָבער מאַכ — מוז מענ מאַכנ,
און עס גייט אַפּגיכ די צײַט.

קערט ער איבּער יענעמ יאָלעמ,
וואָס געמאַכט פאַר הײַדאַמאַק.
„א מאַפּאָלע טרעפנ זאָל אימ!"
און ער בּײַט מיט קנאַק און טשאַק.

זיצט און אַרבּעט, בייט און וואַרט,
זיצט א טאָג און זיצט א נאַכט.
זיצט א נאַכט און שוויצט א טאָג —
דער פּעטליוראָוועצ ניטאָ...

צאָקנ קאָפּיטעס און צאָקנ,
און מע שיסט, מע שרײַט, מע שאַלט,
לויפנ פערד און מענטש דערשראָקנ,
מע אַנטלויפט אינ טיפנ וואַלד.

קומט אַרײַנ א שווערער, זאַטער,
קומט אַרײַנ א געלער דײַטש.
גראָבּ איז ער און סוקעוואַטע,
און [illegible]

שטעלט אַרײַן זיך אַ געזונטער
הײַדאַמאַק מיט שווערד אין האַנט,
און זײַן פּאָנעם רויט, ווי צונטער,
ניסן בלאַס און שטום — אַ וואַנט.

„הער נאָר, דו, אַזאַ־אַזוינער,
זאָל מיר זײַן אַ יאָלעם גרייט!"
ס'איז שוין גאָר אַ ווילער קוינע...
נאָר דער קירזשנער בייט און נייט.

ער פאַרנוצט די לעצטע סכוירע,
ביז פאַרנאַכט מוז פאַרטיק זײַן.
זיצט דער קירזשנער אין איין מוירע,
לעשט אין לעמפּל זיך די שײַן.

אופגעשטעלט אַ הויכן יאָלעם
מיט אַ רויטן, הויכן שפּיץ.
„אַ מאַפּאָלע טרעפן זאָל אים"
טראַכט דער קירזשנער און ער זיצט...

זיצט אַ נאַכט און זיצט אַ טאָג,
און דער הײַדאַמאַק ניטאָ...

און באַגינען האָנען קרייען,
פּײַפט אַ קאַלטער, נאַסער ווינט.
בײַ דער טיר מיט ביקסן שטייען
די פּעטליוראָווצעס, ווי הינט.

איינער שטייט שוין און ער קוועלט,
איינער שרײַט שוין און ער שעלט:

עפּשער ווילט איר, קינדער, וויסנ —
אָט דעמ קירזשנער רופט מענ ניסנ.
ער איז דאַר אונ שוואַכ, אונ קליינ,
אינ זײַנ מויל צוויי היפּשע ציינ,
אינ זײַנ בערדל — האָר געציילטע,
אָפּגעהריזעט אונ פאַרגעלטע.

לעבּט זיכ אָט דער קירזשנער ניסנ
העט פאַררוקט באַמ לאַנגנ שליאַכ.
עסנ עסט ער גאָר אַביסל,
דאַרפנ דאַרפ ער גאָר אַסאַכ.

ער באַנײַט דאָס גאַנצע שטעטל —
נײט ער איידל, נײט ער גראָבּ,
נײט היטלענ אונ קאַשקעטנ,
ס'איז געווענדט אָפּ וועלכנ קאָפּ.

אונ באַגלײַכ מיט אימ צוזאַמענ,
אונטער איינ צעקרומטנ דאַכ,
וווינט זײַנ זונ, דער דרייסטער זיאַמע,
ער נײט אויכעט טאָג ווי נאַכט.

בּירגערקריג — אַזויפיל טויטע
אינ דער געגנט, אָפּנ שליאַכ,
זיאַמע אַוועק איז צו די רויטע
אינ דעמ לעצטנ גרויסנ שלאַכט.

אוי, ס'איז שלעכט אונ, אוי, ס'איז בּיטער
עמעצ קלאַפּט מיט קאַס אינ טיר!
ניסנ כאַפּט אַ שטאַרקנ ציטער,

דאָס בעסטע היטל

לעבט א קירזשנער אין א שטעטל,
בא דעם שליאכ זײַנ שטיבל שטײט.
א צעשרויפּטער טיש, א בעטל —
זיצט דער קירזשנער, נײט און נײט.

און זײַנ שטוב איז אײַנגעהויקערט —
פאלט, ווי שיקער, פונ די פיס;
פול מיט אומעט און מיט גרויקײַט,
קאלט און אומעטיק און וויסט.

אונדזער שמיד איז אלץ נאָך שמיד.
ניט לעם שטעטל יארמאָלינעצ
שטייט זײַנ קוזניע, ווי א געגנעצ:
אינ קאָלווירט, וואָס וואקסט אונ בליט,
שמידט ער איצט זײַנ גליק אונ שמידט.

נאָר ס׳האָט אויסגעשמידט באהאלטנ
אינ די פידקאָוועס דער אלטער
אָט אזא מינ צייכנ פלינק,
מע זאָל טרעפנ זייער גרינג,
ווו סע טוט א שפאנ דאָס פערד —
סײַ אפ שניי אונ סײַ אפ דר׳ערד.
— אונ אָט איצט, — רופט אײנער אויס, —
קומט דיר פאר דײַנ מי א דאנק.
זיכ פארמאָסטנ מיט א פויסט
אונ אינ שלייפ דעמ שמיד דערלאנגט.
אופגעזעצט זיכ אונ אוועק
שטעלנ צייכנס אפנ וועג...
איז אזוי דער רויטארמייער
צו צומ שמיד אפ זײַנ געשריי
אונ האָט אָנגעהויבנ גיינ
לויטנ צייכנ אפנ שניי,
אזוי לאנג אונ אזוי ווײַט,
ווו די באנדע הוליעט, שרײַט.
האָט זיכ אויסגעקערעוועט באלד
איבער פעלדער, דורכנ וואלד,
אונדזער דרייסטער רויטארמייער
צוריק אינ טייל, ווו זײַנע שטייענ.
אונ איכ דארפ שוינ ניט באשרײַבנ,
ווי די רויטע קאָנענ טרײַבנ,
קאָנענ שלאָגנ פעסט אונ שטארק
אלע סאָנימ אינעמ קארק.
שטעלט זיכ פאָר נאָר אפ א רעגע,
וואָס געבליבנ איז פונ זיי,
ווײַל אפ אלע, אלע וועגנ

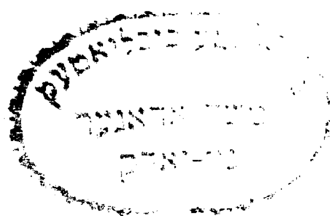
קיינער קומט צו אימ ניט שמידנ,
ניט קיינ פערד אונ ניט קיינ שליטנ —
מ'איז אוועק פעטליורעס שלאָגנ,
מ'איז אוועק פעטליורעס יאָגנ,
ווייט פאריאָגנ די באנדיטנ.
איינמאָל צווישנ טאָג אונ נאכט
שטייט דער שמיד אזוי פארטראכט.
ווי ער טוט אזוי א קוק: עס שפאנט
איינער מיט א ביקס אינ האנט.
ס'האָט דער שמיד דערפרייט זיכ זייער
ס'איז געווענ א רויטארמייער,
אונ פארבונדנ איז זיינ קאָפּ,
אונ ער האלט דעמ קאָפּ אראָפּ.
גיכ דעמ גאסט אריינגעלאָזנ,
אונ א פייער באלד צעבלאָזנ.
טאנצנ פונקענ אינדערהייכ.
עס געדויערט ניט קיינ רעגע,
ווערט געבוירנ א געלעגער —
ווארעמ, אָנגענעמ אונ ווייכ.
רויטארמייער שלאָפט אונ רוט —
איצט איז ער באוואָרנט גוט.
פּלוצעמ האָט דערהערט דער שמיד
לעמ דער קוזניע שווערע טריט.
איז דער שמיד ארויס אינ דרויסנ —
שטייענ צווייענ — בייזע, גרויסע:
— שמיד די פערד אונדז אונטער פלינ
ס'זאָל זיי זיינ צו לויפנ גרינג,
ווייל מיר דארפנ ביז באגינענ
ערגעצ פונעמ טויט אנטרינענ.
האָט געמוזט דער שמיד באלד שמידנ,
ווייל דער קאס בא די באנדיטנ
האָט ניט אופגעהערט צו זידנ.

דער שמיד אונ זײַנ צייכנ

לעמ דעמ שטעטל יארמאָלינעצ
שטייט א קוזניע, ווי א גענעצ,
ס'ארבעט דאָרט אנ אלטער שמיד,
א געזונטער שטארקער ייִד.
אונ די האָרנע איז פארלאָשנ,
אונ קיינ ארבעט אפ קיינ גראשנ.

געמעלנ אונ הילע — מ. ר ו י ט מ א נ.

אווראָם קאהאן

סעס פאר קינדער

מעלוכע־פארלאג
אר די נאציאנאלע מינדערהייטן אין אוקר

קאהאנ